

© М.І. Лазорик, 2017

УДК 264.61+264.63+264.72:612.112:616.16:612.113+612.114:47:616-93+53.087.42

М.І. ЛАЗОРИК

Ужгородський національний університет, медичний факультет, кафедра факультетської терапії, Ужгород

ОЗДОРОВЧІ АСПЕКТИ ВИДИМИХ І ПРИХОВАНИХ ПРОЯВІВ ТА ЕФЕКТІВ МОЛИТОВ І ЛІТУРГІЙ

Наведено і проаналізовано результати власних 20-річних досліджень автора динаміки аури людей візуальними і апаратними методами, окремих показників крові з пальця і вени та продуктів мироточення. Виявлено, описано і пояснено видимі та приховані прояви і ефекти до, під час і після молитов і літургій та запропоновано відкрито обговорювати і практично використовувати їх для оздоровлення людей.

Ключові слова: молитва, літургія, аура, дослідження крові, продукти мироточення, ефект Кірліан

Наукові дослідження релігії в сучасному світі є актуальними і вимагають уміння чітко, точно і логічно формулювати окремі питання складних проблем, досліджувати їх та пояснювати одержані результати на основі досягнень сучасної науки.

Найбільш простим є підхід колишніх і сучасних атеїстів, котрі розробили «науковий атеїзм», засновники якого, дуже добре знаючи Тору, Біблію і вчення Ісуса Христа, все спростили і вчення церкви звели до того, що це є спекуляції і обман населення і віруючих.

У той же час частина «правильних християн» вважають, що наукові дослідження питань християнської віри, практики молитов і богослужінь та феноменів, які їх супроводять, є неприпустимими і не підлягають дослідженням: «треба тільки вірити без всяких досліджень, перевірок і доказів».

Тому спеціалісти, які хотіли б досліджувати окремі питання релігії сучасними методами, не роблять цього, оскільки не хочуть бути підданими необгрунтованій критиці з двох боків – як атеїстами, так і клерикалами.

Сучасні молоді люди з високим рівнем підготовки вимагають чіткого викладу окремих питань релігії, розуміння їх і науково обгрутованого пояснення. Тепер у церкві вони це не завжди бачать, відходять від неї і вона їх просто втрачає.

З цих позицій величні, але безлюдні християнські храми в Європі та інших країнах світу є платою за невміння і небажання частини духовних осіб розуміти необхідність нових підходів до питань релігії, а часто навіть вислуховувати носіїв запропонованих рішень складних проблем.

Почати дослідження впливу молитов і богослужінь на людину понад 20 років тому нас спонукало знайомство зі студентом медичного факультету Ужгородського університету, який мав дар бачити морфологічний і функціональний стан окремих органів і систем, чакри і енергетичні канали (меридіани), виявляв їх порушення ще до навчання на медичному факультеті. Він

бачив ауру навколо людини й за величиною, пружністю та кольорами і іншими показниками оцінював стан людини та окремих органів і систем, діагностував на ранніх етапах уже існуючі, але не виявлені проблеми у пацієнта.

Доступні та популярні джерела для знайомства з суттю, існуванням, функцією та станом аури та чакр є в інтернеті [19, 23].

Спочатку студенту було запропоновано оцінити візуально стан окремих органів і систем у студентів-медиків у лабораторії кафедри факультетської терапії Ужгородського університету. Одержані результати нас зацікавили, бо він виявляв зміни у окремих органах, які при перевірці біохімічними, рентгенологічними і ультразвуковими методиками підтверджувалися.

Далі ми запропонували йому оцінити візуально стан аури до та після читання молитов самими студентами, або сторонніми особами, яким вони довіряли. Одержані результати спонукали нас продовжити дослідження динаміки аури під час літургій у храмі.

До роботи свідомо не залучалися священники і духовні особи, оскільки участь у таких недозволенних експериментах могла викликати ускладнення з їхнім начальством.

Протягом року в неділю та у великі християнські свята під час літургій, які проводив українською мовою в Ужгородському кафедральному Христовоздвиженському соборі ставрофорний протоієрей Йосиф Штелиха у супроводі професійного хору під керівництвом Я.Ю. Кирлика, студент у тексті літургії робив замітки про найбільш виражені зміни, ефекти і явища у храмі та динаміку аури віруючих. Наступного разу на чистому тексті літургії процедуру повторювали.

Результатом проведених досліджень стала їх публікація в 1997 році у фаховому журналі Ужгородського університету [2]. Ми вдячні голові редколегії видання – доктору медичних наук, професору А.С. Головацькому за сприяння в опублікуванні роботи, бо це дало можливість продовжувати дослідження і шукати пояснення виявлених феноменів.

Коротко наводимо окремі виявлені приховані та видимі прояви та ефекти під час молитов та літургій [2].

Студенти читали молитви самостійно, або над ними молилися особи, котрі знали молитви і яким вони довіряли. При цьому студенти займали різні положення – стояли, сиділи, ходили та стояли навколішки, а молитви читалися різними мовами – українською, угорською, російською.

Виявилось, що молитва навколішки викликає значне збільшення розмірів аури порівняно з розмірами при стоянні. При стоянні зі складеними перед серцем долонями рук (там розміщена чакра анахата) аура більша, ніж при витягнутих вниз руках, а при складених руках перед серцем і навколішки положенні на колінах розмір аури різко збільшується. При стоянні з піднятими до неба руками аура більша, ніж при положенні рук перед серцем, а максимальне збільшення аури буває положенні навколішки з піднятими руками до неба [3].

Молитва в русі є менш ефективною, ніж у спокійному стані, а молитва в групі (двоє і більше) стає ефективнішою. Молитва на зрозумілій материнській мові є більш потужною ніж на чужій для студента, що підтверджує Святе писання (1Кор.14.11) [4].

На 52-ій студентській науковій конференції медфаку Ужгородського національного університету в 1999 році студенти виступали з доповіддю про біоенергетику пластики молитви, де навели результати зміни величини аури під час молитов [9].

Більшість священників та віруючих про існування і зміни енергетичних потоків під час молитов у різних позиціях тіла не знають або не хочуть знати, але вони використовують це явище, бо молитви стоячи, сидячи, навколішки і з піднятими вгору руками є звичайною практикою під час молитов та богослужінь.

Звертаємо увагу на те, що існування аури у людей (і навколо предметів взагалі) частиною як віруючих, так і невіруючих абсолютно заперечується. Але це не заважає церкві визнавати ікони святих з німбом золотистого кольору навколо голови. Золотистий колір навколо голови свідчить, що така людина є учителем.

Під час літургії величина аури людей коливається. Ці коливання відповідають чітким місцям тексту літургії [2]. На рисунку 1 цифрою 1 позначена перша частина літургії – літургія Слова, цифрою 2 – літургія жертви від «Ми херувимів...» до «Молитви подяки». Цифрою 3 позначена остання частина літургії від «Заамвонної молитви», в тому числі за тих, хто просить і за кого просять, «Многії літа» і «Молитву за Україну».

На рисунку 1 три підйоми величини аури, точніше її коливання, нагадують за формою три горби. Перше, що було сказано студенту, коли

він показав схематичний рисунок: «Та це ж трійця або тризуб».

Фундаментальним положенням християнського вчення є вчення про трійцю [4], а тризуб є національним гербом українців з княжої доби, хоча деякі історики кажуть і про більш ранні знахідки цього знака на теренах українських земель [6].

Отже, під час літургії величина аури періодично коливається, а після неї збільшується в розмірах [2].

У юдеїв прийнято під час молитви коливатися, хитатися, а молитву називають коливанням. Молитви і спів священника та віруючих викликають коливання і вібрації, які викликають резонанс у присутніх. Усі присутні об'єднуються в одне ціле і досягають певного рівня духовного стану.

Відомий феномен «облегшення» або «просвітлення» стану вірників після молитов та літургій. Вони часто кажуть: «якось легше стало після молитви». Таке полегшення стану людини дослідники пов'язують зі захисною функцією аури і очищенням людини молитвами.

Відповідно до вищенаведених фактів було висунуто концепцію про вібраційно-резонансний механізм впливу літургії на організм людини [2].

При проведенні досліджень у храмі під час літургії був виявлений і описаний феномен, названий нами «опускання шатра» – під час читання Євангелія зверху на священника поступово опускається великого розміру кольорове шатро, яке після закінчення читання поступово піднімається вгору і зникає (рис. 2). Шатро має індивідуальне забарвлення у кожного священника.

Впродовж 20 років після опублікування роботи ми очікуємо реакції читачів або спеціалістів на феномен «опускання шатра» під час літургії, але жодного коментаря на цей феномен не вдалося виявити. Або йому не надали серйозного значення, або бояться про це говорити. Але в церкві існує практика підводити дітей та хворих до престолу під час читання Євангелія.

Ми вважаємо, що особи, які бачать ауру, не повідомляють про це, боячись середньовічної практики боротьби з «відьмами», хоча самі оцінюють «опускання шатра» як особливу форму благодаті і стараються використати це явище для оздоровлення. Навряд чи варто існування описаного феномену категорично заперечувати або ігнорувати.

Наступний феномен, який було виявлено і описано, – «енергетичний вибух» під час прийому причастя [2].

Суттю феномену є раптове розширення аури людини при прийомі причастя через рот. На рисунку 3 зображено ауру до прийому причастя, а на рисунку 4 – після прийому.

У православних та греко-католиків під час причастя віруючі приймають у рот ложкою з руки священика з чаші суміш хліба і розчиненого водою вина. Римо-католики дають віруючим гостію. Мормони під час богослужіння споживають хліб і п'ють воду з індивідуальної склянки [7].

Але виявилось, що покладання чаші з дарами на голову людини викликає таке ж раптове розширення аури (рис. 5 і 6) як і прийом дарів через рот.

Ми пояснюємо цей феномен внесенням через чакру на вершині голови (сахасрару) з чаші енергетики Святого Духа, яка очищує та оздоровлює людину. Часто віруючі просять священика покласти на голову чашу з дарами, але вони відмовляються це робити, рекомендуючи йти до сповіді і приймати причастя через рот.

Описаний феномен дає підставу оцінювати обидва способи рівноцінними, хоча дії і погляди священнослужителів, напевно, мають якусь іншу мету.

Оскільки результати проведених досліджень аури візуальним способом частина дослідників вважає непереконливими, було продовжено вивчення аури людини апаратним методом.

Спеціаліст, який вивчав апаратним способом динаміку аури людини для інших потреб, згодився провести обстеження студентів та молодих людей під час молитов та літургій.

В основі апаратного методу дослідження лежить відкритий у 1939 році краснодарським фізіотерапевтом вірменського походження С.Д. Кірліан та його дружиною В.Х. Кірліан феномен, названий ефектом Кірліан.

Суттю феномену або ефекту Кірліан є наявність навколо предметів живої і неживої природи німбу або аури, яка з'являється при поміщенні предметів або живих істот в електричне поле з чіткими параметрами [21].

Російський вчений К.Г. Коротков розробив принципи та пристрій для оцінки результатів дослідження ефекту Кірліан газорозрядною візуалізацією (ГРВ) шляхом біоелектрографії. Ним видана монографія [1], одержано кілька патентів на винаходи, в тому числі про діагностику стану організму [10] та свідоцтво на комплекс програм для виявлення і розшифрування результатів газорозрядної візуалізації ГРВ біоелектрографією за допомогою ЕОМ [13]. Апарати виробляються і є доступними для використання.

За допомогою ГРВ-камери К. Г. Короткова [1] було обстежено 30 осіб обох статей до та після молитов поза храмом і кілька осіб до та після літургій.

Наводимо результати обстеження аури жінки А., де на рисунку 7 наведено стан аури до моли-

тви, а на рисунку 8 – після молитви у групі з 15 осіб. Аура до молитви є майже пустою, а молитва майже повністю відновила ауру. Аура синього кольору, хоча у окремих хворих має й інші кольори спектру.

На інших рисунках, одержаних до та після молитви, у окремих осіб також чітко зафіксовано відновлення тих ділянок аури, які були порушеними.

Крім рисунка, програма видає на таблицях цифрові результати характеристики окремих ділянок аури.

Найбільш важливим є те, що апаратні дослідження сертифікованими приладами демонструють наявність аури навколо людини, динаміку її під час молитов та літургій і показують оздоровчу дію молитов.

Динаміка аури при апаратному обстеженні дає підставу вважати одержані результати візуального обстеження науково обґрунтованими і адекватними.

Далі проводилося дослідження показників крові до та після молитов.

Кров у обстежених забирали в лабораторії кафедри факультетської терапії Ужгородського національного університету.

Особливістю проведених досліджень є паралельний забір крові з пальця та вени і вивчення кількісних та якісних показників лейкоцитів.

Підставою для таких паралельних досліджень є проведені раніше обстеження хворих до та після лікування різними методами (медикаментами, мінеральними ваннами, рефлексотерапією), які дали можливість висунути концепцію про існування кількісно-функціональної гетерогенності клітин крові у капілярному та венозному відділах судинного русла та практично її використовувати [4, 18].

Після взяття крові до та після молитви визначалася кількість лейкоцитів, формула крові, показники фагоцитозу з культурою золотистого стафілокока штам 209, ферменти лейкоцитів пероксидази та лужної фосфатази цитохімічним способом. Показники фагоцитозу та активність пероксидази і лужної фосфатази визначали у мазку та літрі у крові у системі SI за запропонованими формулами [5, 6].

Було обстежено 15 пацієнтів. Частина обстежених самостійно читали молитви. Над іншими молитву читали особи, які знали молитви і котрим пацієнти довіряли.

Вивчені кількісні та якісні показники клітин крові у капілярному та венозному відділах судинного русла змінювались у всіх обстежених. Обстеження виявило статистично достовірно більш виражені зміни показників у венозному відділі у всіх обстежених.

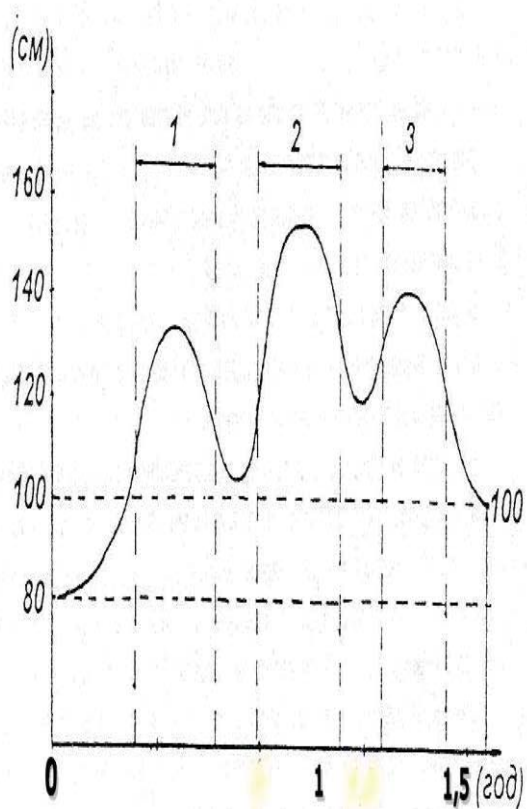

Рис. 1

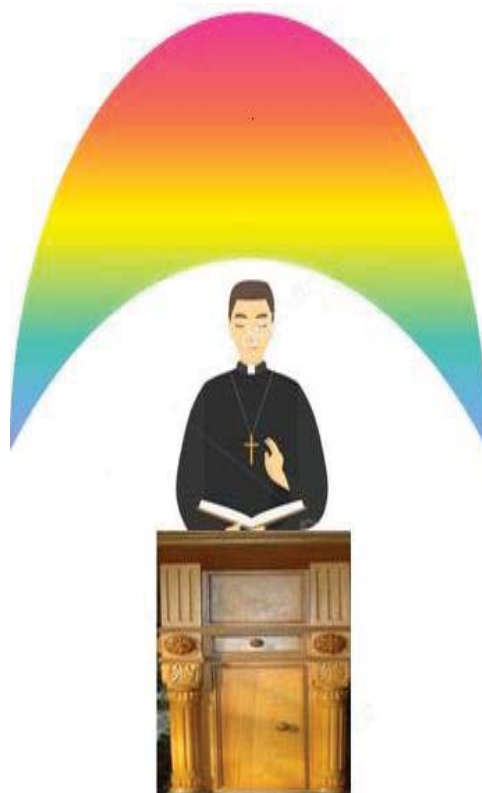

Рис. 2

Рис. 3

Рис. 4

Рис. 5

Рис. 6

Рис. 7

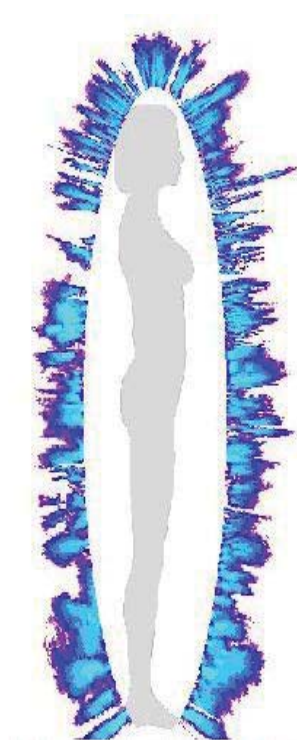

Рис. 8

Звертаємо увагу на те, що стандартно у хворих досліджують лише капілярну кров. Виявлені зміни підтвердили висунуту нами раніше [4] концепцію кількісно-функціональної гетерогенності клітин у судинному руслі.

У хворого з остеомієлітом правої стегнової кістки після перенесеної травми окремі показники фагоцитозу після молитви у венозному відділі судинного русла були в 4–6 разів (на 400–600%!) нижчими ніж до молитви, а у капілярному відділі ці показники хоч і відрізнялися, але не так виражено. У цього хворого показники лужної фосфатази та пероксидази в лейкоцитах після молитви зростає більше у венозному відділі.

Зниження активності фагоцитозу і підвищення показників ферментів у лейкоцитах у венозному відділі судинного русла після молитви є результатом її впливу на підвищену активність і агресію імунної системи при наявності у організмі гнійного ураження кісток.

Одним із механізмів впливу молитви на кількісні та функціональні властивості клітин крові є коливання і вібрації, які виникають при читанні молитов, і їх пряма дія на морфологічні структури клітин крові та воду, яка також міняє і структуру, і властивості після молитов (структурована вода та пам'ять води).

Одержані результати були захищені патентом України на винахід [11].

Після одержання патенту на винахід [11] завдяки отцю Олегу Гірнику та журналістці Лесі Ясинчук зі львівської газети «Експрес» широкому загалу стало відомо про вплив молитви на кров [17].

Отець Олег Гірник запропонував надіслати матеріали до Інституту релігієзнавства у Львові та запропонував зустрітись з глядачами на ужгородському телебаченні. Результати опубліковані також у наукових виданнях [7, 8]. Патент на винахід спростував твердження атеїстів і комуністів про те, що релігія – це опіум для народу, і показав, що молитва має матеріальну природу.

Наступним етапом проведених досліджень стало вивчення продуктів мироточення.

Настоятель монастиря в с. Кибляри отець Микола Ананченко звернувся з проханням провести дослідження продуктів мироточення, які почали інтенсивно виділятися з предметів культу в келіях монастиря.

Чітке і коротке визначення мироточення дано в Вікіпедії – поява світлої маслянистої вологи з приємним запахом на іконах та мощах святих [24]. Мироточення ікон та інших предметів культу (мощей, хрестів та інших предметів) є досить поширеним явищем у християнських конфесіях і викликає великий інтерес як у віруючих, так і у скептиків.

Є дві групи людей і вчених з кардинально різними оцінками продуктів мироточення: перша група – це є фальсифікат, друга група – це ці-

люща речовина, яку слід приймати і лікуватися нею [25].

Оскільки помирити ці дві групи складно, ми розглядаємо мироточення як лікувальну речовину, яку можна і треба досліджувати.

Вдалося виявити солідне дослідження продуктів мироточення, проведене Інститутом криміналістики федеральної служби Росії на дуже високому рівні з використанням найсучасніших приладів. Дослідження чотирьох зразків дало підставу зробити висновок, що «одержані продукти є маслянистою рідиною без будь-яких інших компонентів» [26].

Для досліджень нам було надано 3 шприци з рідиною (№ 1, № 2 та № 3) із різних предметів культу і особисто було взято взірці на транспортне середовище з мироточивої ікони в монастирі.

Оскільки продукти мироточення люди часто застосовують самостійно, то вони повинні не містити мікробів та грибків і бути безпечними для людини.

Були проведені мікробіологічні дослідження одержаних зразків.

Взяті зразки були посіяні на середовища для визначення у них бактерій та грибків. В одержаних зразках їх не було виявлено. Через 3 тижні проведено повторні дослідження вказаних зразків для виявлення їх стерильності та на наявність у них антибактеріальних властивостей.

Повторно культури виявилися стерильними – ні бактерії, ні грибки не виростили.

Тоді ж культури *Pseudomonas aerogenes*, *Staphylococcus saprophyticum* та *Staphylococcus aureus* були посіяні на чашки і на них нанесли краплю кожного зразка продуктів мироточення. Із трьох зразків лише № 2 блокував ріст *Staphylococcus saprophyticum*.

Через 4 тижні були посіяні ще 2 культури – *Streptococcus piogenes* та *Streptococcus pneumoniae* і лише № 2 блокував ріст культури *Streptococcus pneumoniae*.

Далі зразок № 2 був розведений 1:10 1:100 і 1:1000 і він блокував ріст *Streptococcus pneumoniae* у розведенні 1:10.

Розроблено чіткі критерії ступенів безпечності продуктів мироточення.

Під час проведення досліджень зразок № 2 був використаний у клінічних умовах. Півторарічна дитина з тяжкою травмою і крововиливами у головному мозку майже місяць була на апараті штучного дихання і її збиралися відключити від нього. Після помазання лоба дитини мироточивою, через певний час дитина почала самостійно дихати і була виписана додому.

Лише після закінчення досліджень нам повідомили, звідки було взято продукти мироточення. Зразок № 2 був взятий з настільного дерев'яного хреста, на якому було прикріплено витесане майстром з дерева зображення Ісуса Христа. Цей хрест був подарований монастирю.

Лише миро з подарованого настільного дерев'яного хреста блокувало ріст 2 бактерій, у тому числі й у розчині 1:10, та зцілило дитину.

Взірці № 1 – з каменя з Почаївської гори та № 3 з ікони «Виправдання загинулих» з монастиря хоча виявилися стерильними, але антибактеріальних властивостей не мали.

Імовірно, молитви мають властивість накопичуватися і матеріалізуватися на окремих предметах культури і далі проявляти неочікувані результати, що підтверджує відомий закон філософії про перехід кількісних змін у якісні.

Одержані результати захищені охоронним документом [12].

Викладені вище результати досліджень дають підставу розглядати приховані і видимі прояви явищ і процесів під час молитов і богослужінь не як локальне явище, а як прояви значно ширшого і вищого порядку, зокрема як складову частину космічних і земних процесів, які виникають під час богослужінь.

У цьому сенсі вкажемо на роботи українського економіста і мислителя Сергія Подолинського, який вперше в кінці XIX століття висунув теорію участі космічних сил у створенні вартості товару [15].

Чижевський А.Л. звернув увагу на зв'язок процесів на сонці, які викликають зміни в організмі людини [16].

Звертаємо увагу на ґрунтовні дослідження колишнього президента Туркменської академії наук Оразгельди Овезгельдієва, до речі, представника ісламізму, який висунув і обґрунтував концепцію про необхідність створення наукової релігії [3, 22] для виходу з протиріч щодо розуміння місця, можливостей пізнання і пояснення багатьох явищ у сучасному світі, в тому числі в релігії як невід'ємній частині існування людства.

Проведені нами системні і послідовні дослідження з виявленими і описаними видимими та прихованими проявами та ефектами молитов та літургій заслуговують подальшого дослідження, пояснення генезу цих проявів для їх свідомого практичного застосування для оздоровлення людей.

Щиро вдячний М.М. Антіпову, Д.А. Деменку, П.Т. Зуєву, С.С. Жукову, М.А. Костю, О.В. Лисаку та студентам медичного факультету Д.О. Будаю, А.В. Дору, Е-О.О. Німцю, І.Ю. Рудику, С.Д. Цубері за допомогу в оформленні роботи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Коротков В.Г. Принципы анализа в ГРВ биоэлектрографии. — СПб: Реноме, 2007. — 280 с.
2. Лазорик М.І. Механізм оздоровчої дії біоенергетики молитов та літургій / М.І. Лазорик, Р.В. Павлуцький, В.В. Олашин // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Медицина». — 1997. — Вип. 4. — С. 113—122.
3. Лазорик М.І. Наукове обґрунтування дії на людину молитов, богослужінь та деяких обрядів православної, римо-католицької та мормонської конфесій // Історія релігій в Україні: Науковий щорічник 2014 рік. Кн. II. — Львів: Логос, 2014. — С. 69—78.
4. Лазорик М. Метод кількісної оцінки стану крові при бальнео- і рефлексотерапії та медикаментозному лікуванні. — Ужгород: Полічка «Карпатського краю», 1988. — 267 с.
5. Лазорик М.І. Показатели фагоцитоза в международной системе единиц // Лабораторное дело. — 1984. — № 3. — С. 78.
6. Лазорик М.І. Оценка цитохимических реакций форменных элементов крови // Лабораторное дело. — 1988. — № 1. — С. 64—65.
7. Лазорик М.І. Динаміка клітинного складу крові при дії молитов на пацієнта // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Медицина. — 2009. — Вип. 35. — С. 53—60.
8. Лазорик М.І. До проблеми впливу молитов на організм людини // Історія релігій в Україні: Науковий щорічник 2010 рік. Кн. II. — Львів: Логос, 2010. — С. 369—377.
9. Павлуцький Р.В., Олашин В.В., Івашко В.В. Біоенергетика пластики молитви як оздоровчого засобу. Науковий керівник доц. Лазорик М.І. // Тези доповідей 52 студентської наукової конференції 21–22 квітня 1999 р. — Ужгород, 1999. — С.34.
10. Патент RU № 2217047. Спосіб діагностики состояния организма. Зареєстровано 27.11.2003. Автор Коротков К.Г.
11. Патент UA № 80967 C2 МПК G01N33/48 Спосіб Лазорика для визначення впливу молитов на пацієнта. Заявка №20041008474. Опубл. 26.11.2007. Автор Лазорик М.І.
12. Патент UA № 113657 C2 G01N33/26 Спосіб Лазорика-Ананченко визначення ступеня безпечності продуктів мироточення мікробіологічними дослідженнями. Заявка № а 2015 00717. Опубл.27.02.2017. Автори Ананченко М.М., Лазорик М.І. та інші.
13. Свидетельство об официальной регистрации программы для ЕОМ №2003611151. Программы для ГРВ-комплекса (ГРВ Технологии. GOV Technigue Software). Заявка№ 003610967. Зареєстр. 6.05.2003. Авторы Коротков К.Г., Крылов Б.А., Белобаба О.И.
14. Святе письмо Старого та Нового завіту. — Видавництво оо. Василіан. Рим-Торонто, 1991. — 352 с.
15. Подолинський Сергій. Людська праця і єдність сили. Сергій Подолинський (1850-1891). Вибрані твори. — Українське історичне товариство. — 1990. Друковано Université du Québec a Montreal. — С. 153—189.

16. Чижевский А.Л. Земное эхо солнечных бурь. Изд. 2. — М.: Мысль, 1976. — 367 с.
17. Ясинчук Леся. Силу молитви доведено і виміряно // Експрес. — 2011. — № 43 (5710). — 21— 28.04 (четвер).
18. А.с. SU № 1681257 А1 МПК G01N33/53 Способ определения активности фагоцитоза лейкоцитов в сосудистом русле. Заявка №4446317/14/. Автор Лазорик М.И.
19. <http://sahajayoga.ru/chakras.htm>
20. <http://md-eksperiment.org/post/20160304-zagadochnaya-i-tainstvennaya-istoroya-trizubca-bolsyogo-gerba-ukrainy>. Знайдено 17.12.2016
21. https://ru.wikipedia.org/wiki/Эффект_Кирлиана. Знайдено 15.12.2016.
22. <http://www.lib.kture.kharkov.ua/ua/arkh/8.php> Ораз Туркмен. Синергическая теория жизни природа, алгоритм, самопостижения, осознанная эволюция. Знайдено 20.10.2013.
23. Iz_cheho_sostoit_aura_cheloveka_Foxit. Reder3.0.
24. ru.wikipedia.org/wiki/. Знайдено 22.12.2014
25. www.skeptic.net/ism/opponent/mirgo_2.htm Знайдено 22.12.2014
26. www.ufo-com.net. Физико-химический анализ веществ, возникших в результате миротечения. Знайде-но 22.12.2014

M.I. LAZORYK

Uzhhorod National University, Medical Faculty, Department of Faculty Therapy, Uzhhorod

RECREATIONAL ASPECTS OF EXPLICIT AND IMPLICIT MANIFESTATIONS AND EFFECTS OF PRAYERS AND LITURGIES

The author of the article presents and analyzes the results of his own research lasting for twenty years on the dynamics of the human aura by means of visual and instrumental methods; separate indicators of capillary and venous blood samples as well as the products of the myrrh-streaming. The research has revealed, described and explained the explicit and implicit manifestations and effects before, during and after prayers and liturgies. It has been suggested to openly discuss and practically apply prayers and liturgies for rehabilitation of people.

Key words: prayer, liturgy, aura, blood studies, myrrh-streaming products, Kirlian effect

Стаття надійшла до редакції: 16.05.2017 р.